

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК
В ЛОМЖІ (ПОЛЬЩА)**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
(ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА НОВІ МОЖЛИВОСТІ**

Матеріали

Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції

15 жовтня 2022 р.

Конференцію зареєстровано в Державній науковій установі «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації».
Посвідчення № 982 від 13 грудня 2021 року.

м. Черкаси

Укладачі:

Губенко І.Я. – ректор Черкаської медичної академії, доктор філософії (кандидат медичних наук), доцент, академік Української академії наук, заслужений лікар України;

Шевченко О.Т. – проректор з науково-методичної роботи Черкаської медичної академії, кандидат психологічних наук, заслужений працівник охорони здоров'я України;

Шарлович З.П. – кандидат педагогічних наук, ад'юнкт, адміністративний працівник відділу профорієнтації та міжнародної співпраці Міжнародної Академії Прикладних Наук в Ломжі (Польща);

Гайдай П.О. – завідувач науково-методичного кабінету Черкаської медичної академії.

Укладачі не беруть на себе відповідальність за зміст представлених у збірнику статей, достовірність результатів і дотримання прав використання інтелектуальної власності третіх осіб.

Актуальні проблеми методології вищої та фахової передвищої медичної (фармацевтичної) освіти: сучасні виклики та нові можливості: матеріали Міжнародної науково-методичної інтернет-конференції, м. Черкаси, 15 жовтня 2022 р. / уклад.: І. Я. Губенко, О. Т. Шевченко, З.П. Шарлович, П. О. Гайдай. Черкаси: Видавець Ольга Вовчок, 2022. 304 с.

2. Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ, траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали навчально-методичної відеоконференції Центральної методичної ради (26 травня 2021 року, м. Запоріжжя). – Запоріжжя, 2021. – 120с.

3. Наливайко Н., Наливайко О. Змішане навчання в медичних закладах вищої освіти.

Огоренко В. В., Шорніков А. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХІАТРІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

604_07@dmu.edu.ua

Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро

Анотація. Організація дистанційного викладання дисципліни «Психіатрія, наркологія» під час воєнного стану була побудована з урахуванням досвіду попередніх хвиль дистанційної освіти під час пандемії COVID-19. Наявність повітряних тривог внесла певні корективи в проведення синхронного компоненту. Після розбору теми ми проводили за запитом здобувачів освіти психоосвітні та психокорекційні заходи для подолання психічних проблем.

Ключові слова: воєнний стан, психіатрія, наркологія, студенти-медики, дистанційна освіта

Вимоги воєнного часу вимушено змінюють організацію навчального процесу у закладах вищої медичної освіти (ЗВМО). Вітчизняна освіта за останні два роки вимушено вже втретє переходить на дистанційне навчання. Для ЗВМО це стало певним викликом, оскільки до цього навчальні плани і програми не передбачали дистанційного навчання, зокрема за спеціальностями «стоматологія», «медицина», «фізична терапія, ерготерапія». Вдосконалення процесу викладання клінічних дисциплін, зокрема психіатрії, привертає увагу фахівців вже багато років [1], але запровадження дистанційної форми навчання викликало певні труднощі у викладачів ЗВМО.

Перший досвід дистанційного навчання кафедри отримали під час загальнонаціональних локдаунів з приводу пандемії COVID-19. Досвід впровадження дистанційних форм проведення занять показав необхідність розділення заняття на два компоненти: синхронний, який забезпечує безпосередній зв'язок зі здобувачами освіти за допомогою відео конференцій та асинхронний, в якому студенти виконують письмові та тестові завдання з дисципліни. Кафедра психіатрії, наркології і медичної психології Дніпровського державного медичного університету для викладання дисципліни «психіатрія, наркологія» почала широко використовувати засоби дистанційного навчання,

зокрема Google Classroom, Moodle для виконання асинхронного компоненту занять, та Google Meet або Zoom для провадження синхронного компоненту.

Встановлено, що дистанційне навчання призвело до значного зростання кількості часу біля екранів комп'ютерів/телефонів, що мало негативний вплив на стан здоров'я студентів: зниження рухової активності, порушення зору та опорно-рухового апарату [2, 3].

Вимушений перехід на дистанційне навчання після введення воєнного стану посилює вказані проблеми. Додатковою проблемою стало, що у багатьох здобувачів освіти в перші місяці воєнного стану освіта, як компонент самоактуалізації перестала бути на вершині піраміди цінностей через незадоволення базових потреб (їжа, вода, безпека) [4]. Це викликало посилення тривоги та депресії та знизило якість життя [5]. Додатковою проблемою при проведенні синхронного компоненту занять були повітряні тривоги, особливо через несинхронність їх у різних регіонах країни, де перебували здобувачі освіти та викладачі. Під час повітряної тривоги викладачі переривалися на час, необхідний на переміщення в безпечне місце. Якщо тривога була в регіоні, де знаходився здобувач освіти, то викладач продовжував заняття, а студент за можливості переходив в безпечне місце та знову приєднувався до заняття. Тимчасова відсутність здобувача освіти на занятті не призводила до встановлення відсутності на занятті. Асинхронний компонент студенти виконували після синхронного і він оцінювався наступного дня після синхронного.

Для подолання психологічних проблем здобувачів освіти ми провадили комплексні заходи покращення психічного стану з використанням психоосвіти та психокорекції, спрямовані на подолання найбільш актуальних психічних проблеми під час перших тижнів і місяців війни. Під час практичних занять студенти отримували необхідну інформацію про клінічні особливості та перебіг психогенних психічних розладів зокрема внаслідок воєнного стану. За необхідності та запитом здобувачів освіти після синхронного компоненту практичних занять викладачі проводили індивідуальне консультування та корекцію тривожно-депресивних розладів.

Література

1. Спіріна, І. Д., Рокутов, С. В., Феденко, Є. С. та ін. Оптимізація процесу викладання дисципліни “Психіатрія. Наркологія” в сучасних умовах. *Медична освіта*. 2018. №4. С. 178–181.

2. Kalashchenko, S., Lutsak, O., Hrynzovskyi, A., та ін. Assessment level of physical activity and psycho-emotional health status of the Bogomolets National Medical University students under conditions of distance learning organization. *Ukrainian Scientific Medical Youth Journal*. 2021. Vol. 127, No. 4. С. 116–123.

3. Ханюков, О. О., Смольянова, О. В., Галущенко, К. В. Самооцінка стану здоров'я студентів-медиків 6 курсу під час другої хвили дистанційного навчання. *Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання внутрішньої медицини»* (Дніпро, 19–20 трав. 2021 р.). 2021.

4. Khaniukov, O. O., Smolianova, O. V., Shchukina, O. S. Distance learning during the war in Ukraine: experience of Internal Medicine department (organisation and challenges). *Art of Medicine*. 2022. No. 3 (23). P. 134–138.

5. Юр'єва, Л., Вишніченко, С., Шорніков, А. Аналіз феноменів тривоги та депресії у перші тижні війни: гендерно-вікові аспекти. *Психосоматична медицина та загальна практика*. 2022. Т.7, №1. С. e0701351.

Олійник Л. Г.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ, ПРОБЛЕМИ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ

liudmylaoliinyk@ukr.net

Черкаська медична академія, м. Черкаси

Щоб бути добрим викладачем, треба любити те,
що викладаєш, і любити тих, кому викладаєш.

В. Ключевський

Анотація. У статті розкрито особливості дистанційного навчання під час війни. Освітній процес має продовжуватися, адже кваліфіковані спеціалісти це те, що буде потрібно, як ніколи, нашій країні, щоб якомога швидше відбудуватися і повернутися до нормального життя. Саме від викладача залежать успіхи студентів в навчанні та їх психологічне здоров'я в умовах війни.

Ключові слова: війна, дистанційне навчання, викладач – психолог, турбота, любов, підтримка, взаєморозуміння, спілкування, інтонаційне багатство мовлення, мотивація, психологічний імунітет.

Ми всі спостерігаємо за тим, як змінився світ. Україна здригається від повітряних тривог. Українці боронять свою землю. Проливається невинна кров. Та життя, навіть в таких умовах, триває. Люди працюють на фабриках, заводах, фермах, вирощують хліб ..., а, головне, допомагають нашим бійцям, хто як може, вистояти, перемогти ворога і повернутися додому на вільну, нашу рідну Україну.

Нелегко в цей час дітям, підліткам, юнакам і дівчатам, усім тим, хто про війну знають лише з фільмів, та розповідей людей старшого покоління. Їм дуже страшно, хочеться бути захищеними, мати підтримку від дорослих, хочеться сховатись, дочекатись перемоги над ворогом, і лише тоді іти до школи, вищого навчального закладу. Та кожен має думати ще і про свій обов'язок. Гарно сказав